

Opettajien, oppilaiden, opiskelijoiden ja
huoltajien kokemuksista ja
etäopetustodellisuudesta keväällä 2020

Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos Rauman kampus sekä normaalikoulut Turku ja Rauma

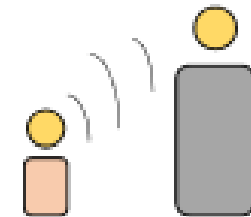
Työryhmän puolesta *FT Sari Yrjänäinen*

Suomi poikkeaa kansainvälisesti

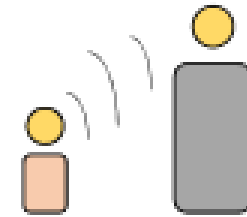
- Julkinen koulu => yhtenäinen, kansallinen OPS-perusta, tuntijako ja koulukulttuuri
- Opettajien perus- ja täydennyskoulutus
- Kattavat tietoliikenneyhteydet
- Oppimateriaalit
- Kodin ja koulun välinen yhteistyö ja työnjako
- Luottamus
- Meillä etäopetus todella jatkui välittömästi keskeytyksettä, eikä koulut menneet kiinni kuin fyysisesti.

Taustaa

- Pandemian seurauksena etäopetukseen siirryttiin keväällä nopealla aikataululla
- Opetusharjoittelijoille ja heidän ohjaajilleen uusi tilanne → kokemukset ja uudet käytännöt talteen
- Oivallettiin, että poikkeusajan tieto kannattaa kerätä laajemminkin; norssit → Turun ja Rauman kaupunkien koulut, koko maan koulut
- Oppilaiden, opettajien ja huoltajien näkökulmat
- Aikataululliset haasteet

Tarkastelun näkökulmat

- Suhtautuminen etäopetukseen
- Muutokset verrattuna tavalliseen koulunkäyntiin
- Etäopetus ja hyvinvointi
- Toimivat etäopetusratkaisut ja -käytännöt
- Etäopetuksen välineet, menetelmät ja tekniset valmiudet

Tutkimusaineisto *Nettikyselyihin vastanneet kymmenen tarkkuudella*

Oppilaat:

n = 1310 (enemmistö naisolettamia, 15% alakoulu, 40% yläkoulu ja 45% lukio, kotikieli suomi 83% ja muu 17%)

Opettajat:

n = 650 (55% alakoulu, 45% yläkoulu tai/ja lukio, pelkästään lukiossa noin 20%)

Huoltajat:

n = 1410 (äitejä lähes 90%, alakoulu 50%, yläkoulu 30% ja lukio 20%, koulutustausta korkea-aste 63%, toinen aste 32%, muu 5%)

Yleinen suhtautuminen ja hyvinvointi

Koulu ei ole irti muusta todellisuudesta

- Kodin tilanteet erilaisia – kaikilla omat haasteensa
- Työn ja vapaa-ajan rajat hävisi opettajilla, kuormittuneisuus
- Huoltajat eivät havainneet lapsensa rasittuneen mitenkään poikkeuksellisesti
- Lukiolaiset kriittisimpiä työmäärää ja ajanhallintaansa kohtaan

- Opettajien huoli perheistä ja voimattomuus sen edessä
- Kodin ja koulun yhteistyö nähtiin kuitenkin toimineen hyvin
- Oppilaiden sosiaaliset verkostot muuttivat muotoaan
- Kiusaamista ei havaittu

- Oppilaat nukkuivat 45min pidempiä yöunia kuin 2018 tai 2019
- Kotiverkoissa ja -koneilla oli todellista ruuhkaa => muukin yhteiskunta meni kiinni

”Koulunkäynti sujui hyvin” Opet 55%, Huoltajat 64% ja Oppilaat 34%

”Koulunkäynti ei sujunut hyvin” Opet 2,4%, Huoltajat 9,4% ja Oppilaat 9,2%

Opettajien näkemyksiä työn eroista tavalliseen koulunkäyntiin verrattuna (n=624-634)

- Oppilaat ovat esittäneet opetuksen aikana ajatuksiaan passiivisemmin
- Työstä saamani onnistumien tunteet ovat vähentyneet
- Kokemus opettamisesta on kielteisempi
- Ryhmähallinta on ollut helpompaa ja työrauha hyvä
- Oppilaat keskittyvät opetukseen huonommin
- Opettajat kokivat, että olivat onnistuneet tehtävien tekemisessä ja monipuolistamisessa, mutta uskoivat myös, että jossain oppilaiden työmäärä on kasvanut entisestä.
- Vastaajat jakaantuvat voimakkaasti sen suhteen, onko mahdollisuus opettamiseen ollut riittävää.

Opetuksen ja oppimisen laadusta

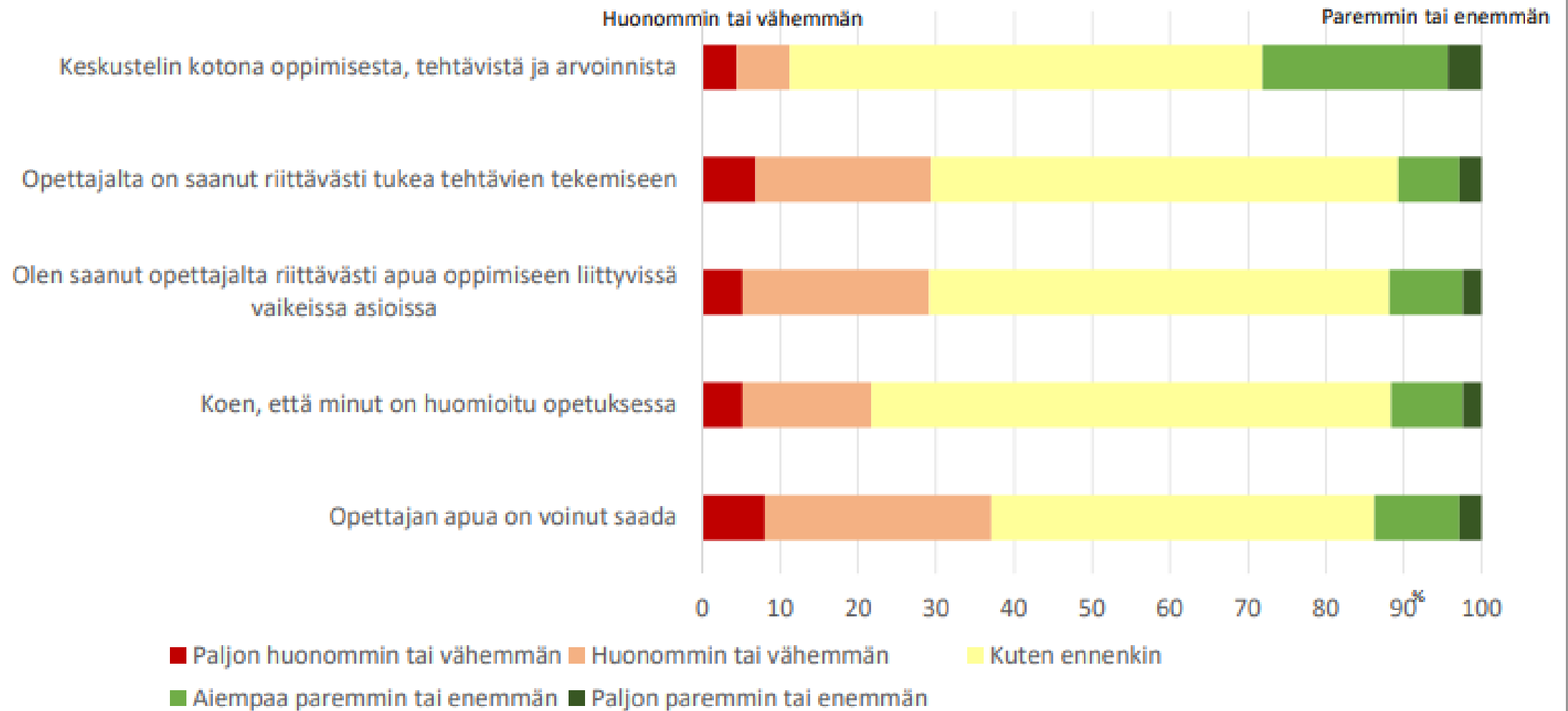
Oppimisen laatu

- Yläasteen ja lukion oppilaiden mielestä opetuksen laatu kärsi etäopetuksen aikana
- Lukiolaisista reippaasti yli puolet kokee oppineensa heikommin
- Kaikkien vastaajaryhmien mielestä uusia oppimateriaaleja otettiin käyttöön
- Kaikkien mielestä taito- ja taideaineissa tuli ongelmia
- Matematiikka jakoi ääripäissä eniten mielipiteitä

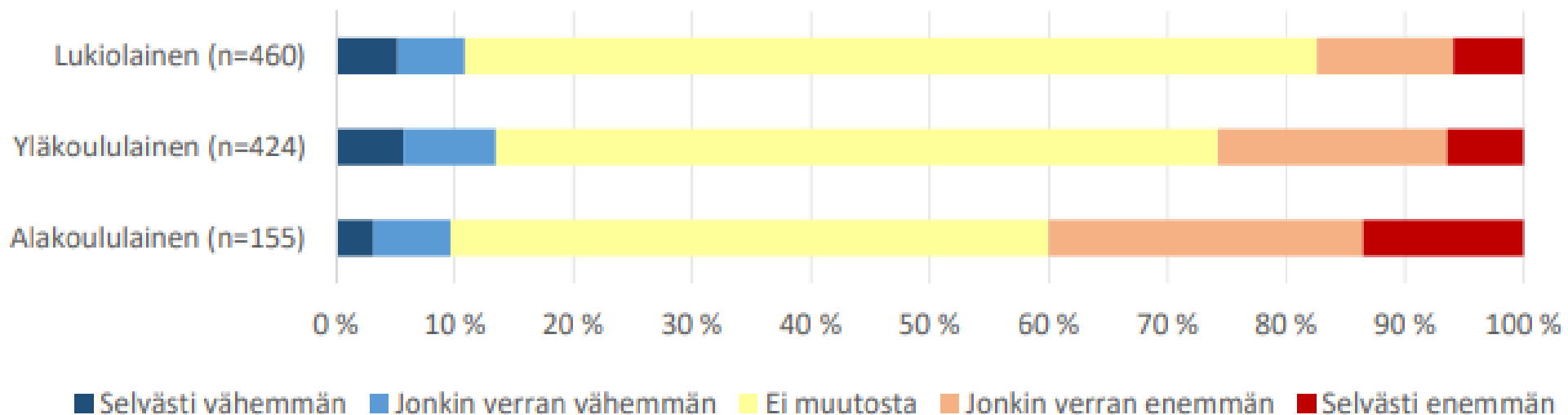
Opiskelun tuki

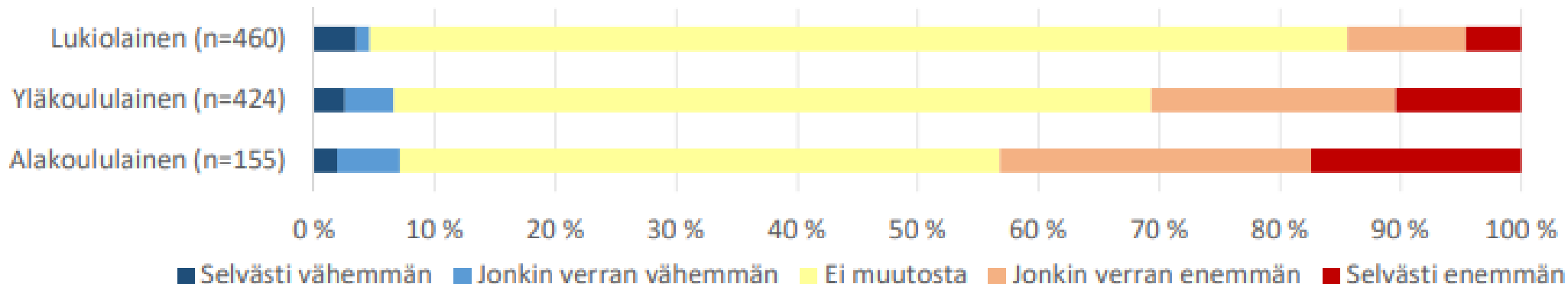
Yksilöllinen huomioiminen ja tuki oppilaan näkökulmasta tavalliseen koulunkäyntiin verrattuna (n=1029)

Kodin aikuiset käyttäneet aikaansa koulunkäyntini seuraamiseen

Olen saanut kodin aikuisilta apua opiskeluun

Tekniset apuneuvot ja arvioinnista

- Koulujen valmiudessa etäopetukseen oli eroja.
- Vaikka tekniseen varustamiseen koulussa oli panostettu, ei se tarkoittanut, että välineistö sopi etäopetuksen tarpeisiin edes opettajille saati oppilaille (tabletlaitteet vs kannettava tietokone, pelkkä wifi-laite, työergonomia, esimerkiksi iso näyttö, kunnon kuulokkeet, kamerat, nettiyhteys... Oppilaat omien laitteiden varassa ja yhteyksien varassa...)
- Työkaluosaaminen (pienemmät oppilaat tarvitsivat paljon vanhempien apua ainakin aluksi – entä jos kotona ei ollut auttajaa?)
- Mielenkiintoista oli, että vaikka lukion opettajat olivat jo totutettu hyvin teknisiin ympäristöihin, etäopetus – verkkopedagogiikka – osoittautui haastavaksi

”Diginatiivit” – käsite on yliarvostettu toive ja myytti – työ- ja viihdekäyttö

Tekninen todellisuus

- Omat puhelimet koulun antaman koneen kanssa käytössä (yllättävän moni käyttää omaa konettaan, vaikka työnantajankin kone olisi ollut, alakoulun opet enemmän omien laitteiden varassa)
- Opettajat opettivat enimmäkseen videoyhteyden välityksellä , alakoulussa käytössä enemmän kontaktia tekstiviestein ja WhatsApp on ollut ahkerassa käytössä. Tämä kertoo siitä, että alakouluilla ei ehditty harjoittelemaan oppimisympäristöjen käyttöä (vaikka sellainen olisi ollut jossain tarjolla), oppilailla omat laitteet suurella osin käytössä
- Lukiossa käytössä oppimisalustat, alakouluissa sellainen puuttui neljännekseltä (alakouluissa Wilma koettiin myös oppimisalustaksi)
- Ilmaisohjelmien kirjo hämmentävää => tietoturva?
- Arvioinnin menetelmät olivat monipuolisia , mutta toiminnan havainnointiin perustuva arviointi vähentyi
- Hybridiopetus osoittautui haastavaksi

Eli Summa Summarum

- Kevään etäopetusjakso hoitui todella kelvollisesti ottaen huomioon aikataulu
- **Eri tahot osoittivat ymmärrystä haastavassa tilanteessa.**
- Digiloikka tehtiin pakon edessä hetkessä, ja opettajien jo sama koulutus osoittautui tarpeelliseksi, mutta osaamisen erot alkoivat myös näkyä. Tekninen osaaminen vs. verkkopedagoginen ja pedagoginen osaaminen
- **Vaikka opettaja olisi osannut, mutta oppilas ei, (tai toisin päin) tekniikka ei auttanut, varsinkaan jos jommallakummalla tai molemmilla oli puutteelliset välineet.**
- Opettajille kyse oli ennen kaikkea selviytymisestä suhteessa OPS-tavoitteisiin ja oppilaiden yksilöllisten haasteiden edessä.
- **Oppilaiden kodin tuki alkoi näkyä, mitä kauemmin tilanne jatkui**
- Opettajille ja lukiolaisille iso ponnistus
- Aineenopettajat antoivat laajoja kotitehtäviä, mikäli etäopetus ei syystä tai toisesta onnistunut
- **Kokemus omasta oppimisesta muuttuu kriittisemmäksi toisella asteella**
- Etäopetuksen mahdollisuuksissa ainekohtaisesti eroja.
- Oppilaiden yksilöllinen huomioiminen ei ole etäopetuksessa helppoa, erityinen tuki ei onnistu ilman erityispanostusta => koulunkäynnin ohjaajien tarve ei hävinnyt!
- Jos opetuksen resurssoinnissa ja opetuksen tukipalveluissa oli haasteita, ne korostuivat etäjaksolla (välineet, materiaalit, tekninen tuki, opettajan osaaminen)
- ***”Diginatiivien” someosaaminen ei takaa opiskelutaitoja verkoissa, jotka on opeteltava erikseen – ajanhallinta ja itsensä johtaminen on aivan oma taitonsa***

Kiitos mielenkiinnosta!

Sari Yrjänäinen sari.yrjanainen@utu.fi

Tarvittaessa mielelläni annan lisätietoa